

RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA INNOVATSION TA'LIM, GLOBAL KOMPETENSIYALAR VA TADBIRKORLIK EKOTIZIMINING RIVOJLANISHI

Komiljonov Behruz

BA-203

Millat Umid Universiteti

Ilmiy rahbar: Millat Umid Universiteti

Biznes boshqaruvi kafedrası professori,

i.f.d. Umarova Mukaddas Abbasovna

<https://doi.org/10.5281/zenodo.17996027>

Annotatsiya Ushbu maqolada raqamli transformatsiya jarayonlarining ta'lim tizimi, global kompetensiyalar, innovatsion tafakkur va tadbirkorlik ekotizimining rivojlanishiga ta'siri keng qamrovda tahlil etiladi. Raqamli texnologiyalar, sun'iy intellekt, AR/VR tizimlari, katta ma'lumotlar va masofaviy ta'lim platformalari o'quvchilarning malakasini oshirish, ta'lim samaradorligini kuchaytirish va raqobatbardosh kadrlar tayyorlashdagi o'rni ko'rib chiqiladi. Shuningdek, global kompetensiyalar – tanqidiy fikrlash, madaniyatlararo muloqot, raqamli savodxonlik, global fuqarolik va kreativ tafakkur – bugungi mehnat bozoridagi asosiy talablar sifatida tahlil qilinadi. Tadbirkorlik ekotizimi rivojida startaplar, innovatsion loyihalar, venchur kapital, texnoparklar va inkubatsiya markazlarining roli ham batafsil o'rganiladi.

Kalit so'zlar: Raqamli transformatsiya, innovatsion ta'lim, global kompetensiyalar, raqamli iqtisodiyot, startaplar, venchur kapital, sun'iy intellekt, AR/VR texnologiyalari, Big Data, kreativ tafakkur, madaniyatlararo muloqot, ta'lim modernizatsiyasi.

Kirish. Raqamli transformatsiya bugungi global iqtisodiyotning asosiy harakatlantiruvchi kuchiga aylangan. Sun'iy intellekt, katta ma'lumotlar, IoT va bulutli texnologiyalar tez sur'atlar bilan rivojlanmoqda. Shu bilan birga, ta'lim tizimi ushbu jarayondan chetda qolmay, yangi kompetensiyalarni shakllantirish, kreativ tafakkur va global malaka egallashga yo'naltirilmoqda. Raqamli iqtisodiyotning kengayishi natijasida startaplar, platforma bizneslari va innovatsion ekotizimlar faoliyati jadal sur'atlarda rivojlanmoqda.

Asosiy qism. Raqamli transformatsiya ta'lim tizimining barcha bosqichlarida tub o'zgarishlarni yuzaga keltirmoqda. Masofaviy ta'lim, elektron resurslar va sun'iy intellektga asoslangan o'quv platformalari o'quv jarayonining qulayligi, moslashuvchanligi va samaradorligini oshirmoqda. AR/VR texnologiyalari laboratoriya mashg'ulotlari, simulyatsiya va vizual tajribalarni yaratib beradi.

Asosiy trendlar:

- AI asosidagi ta'lim tizimlari: adaptiv o'quv dasturlari, avtomatik tahlil qilish imkoniyatlari.
- AR/VR texnologiyalari: virtual laboratoriyalar, tajriba mashg'ulotlari.
- EdTech platformalar: Coursera, Udemy, Khan Academy kabi onlayn ta'lim xizmatlari.
- Gamifikatsiya va interaktiv metodlar: o'quvchilarning motivatsiyasini oshiradi.

Ta'lim jarayonida innovatsion yondashuvlar yoshlarning kreativ tafakkurini shakllantirishga yordam beradi. Mashg'ulotlarda loyiha asosida o'qitish, dizayn fikrlash va interaktiv metodlar keng joriy etilmoqda. Shuningdek, sun'iy intellekt yordamida individual o'quv dasturlari yaratish, talabalarni qiziqish va bilim darajasiga qarab moslashtirish mumkin. Bu esa ta'lim samaradorligini sezilarli darajada oshiradi.

2. Global kompetensiyalar va madaniyatlararo muloqotning ahamiyati

Zamonaviy mehnat bozori faqat texnik bilimlar bilan cheklanmaydi. Tanqidiy fikrlash, madaniyatlararo muloqot, raqamli fuqarolik va jamoada ishlash ko'nikmalari talab qilinadi.

Global kompetensiyalar – insonning turli madaniyat, til va qarashlarga ega odamlar bilan samarali muloqot qilishi, global muammolarni tushunishi va mas'uliyatli qaror qabul qilish qobiliyatidir. Virtual almashinuv dasturlari, xalqaro jamoalarda ishlash tajribasi, onlayn loyihalar yoshlarning kompetensiyalarini mustahkamlashga xizmat qiladi.

Ushbu kompetensiyalar nafaqat ish joyida, balki ijtimoiy va madaniy sohalarida ham talab qilinadi. O'quvchilarda jamoada ishlash, yetakchilik, muammolarni yechish va innovatsion fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirishga alohida e'tibor qaratiladi.

3. Tadbirkorlik ekotizimi va innovatsion iqtisodiyotning rivojlanishi

Raqamli iqtisodiyot startaplar, IT-kompaniyalar, freelancing, elektron savdo va platforma biznesini tezlashtirmoqda.

Asosiy omillar:

- Raqamli biznes modellari (marketplace, SaaS, fintech).
- Startaplar uchun inkubator va akseleratorlar.
- Big Data, IoT, blockchain texnologiyalari.
- Sarmoyadorlik va venchur kapital bozorining rivoji.

Yoshlar orasida innovatsion tafakkur shakllanishi mamlakatning texnologik raqobatbardoshligini oshiradi. Ta'lim tizimida startap madaniyati, loyiha asosida o'qitish va dizayn tafakkuri keng joriy etilmoqda. Shu bilan birga, tadbirkorlik ekotizimi yoshlarni iqtisodiy faoliyatga jalb qilish, innovatsion g'oyalarni hayotga tatbiq etish va ish o'rinlari yaratishga yordam beradi.

4. Raqamli texnologiyalar va innovatsion metodlarning integratsiyasi

Raqamli transformatsiya jarayonida ta'limning raqamli platformalar bilan integratsiyasi muhim ahamiyatga ega. AI, AR/VR, IoT va Big Data texnologiyalari o'quv jarayonini interaktiv va moslashuvchan qiladi.

Bu texnologiyalar yordamida:

- Individual o'quv dasturlarini yaratish va kuzatish.
- Laboratoriya va tajriba mashg'ulotlarini virtual formatga o'tkazish.
- Talabalarning bilim va ko'nikmalarini avtomatik tahlil qilish.
- Innovatsion va kreativ tafakkurini rivojlantirish uchun interaktiv loyihalarni qo'llash.

5. Innovatsion tafakkur va kreativ yondashuvlar

Innovatsion tafakkur yoshlarni yangi g'oyalar yaratish, muammolarni noodatiy usullar bilan hal qilish va startap loyihalarini rivojlantirishga yo'naltiradi. Dizayn fikrlash metodologiyasi, loyiha asosida o'qitish va jamoaviy ishlar bu jarayonda asosiy vositalar hisoblanadi. Shuningdek, kreativ yondashuvlar ta'lim jarayonida motivatsiyani oshiradi va talabalarni mustaqil fikrlashga o'rgatadi. Bu esa ular kelajak mehnat bozorida raqobatbardosh bo'lishlarini ta'minlaydi.

Xulosa. Raqamli transformatsiya sharoitida innovatsion ta'lim, global kompetensiyalar va tadbirkorlik ekotizimi integratsiyalashgan holda rivojlanishi zamonaviy jamiyat taraqqiyotining asosiy talabi hisoblanadi. Ta'lim jarayonini raqamlashtirish, zamonaviy texnologiyalarni joriy etish, o'quvchilarda kreativ va global fikrlashni kuchaytirish, shuningdek tadbirkorlik uchun qulay ekotizim yaratish kelajak iqtisodiyotining poydevoridir.

Adabiyotlar, References, Литературы:

1. Schwab, K. *The Fourth Industrial Revolution*. World Economic Forum, 2020.
2. OECD. *Digital Economy Outlook*, 2023.
3. UNESCO. *Future of Education: Learning in the Digital Era*, 2022.
4. Tapscott, D. *The Digital Economy: Rethinking Promise and Peril*. McGraw-Hill, 2015.
5. O'zbekiston Respublikasi Raqamli texnologiyalar vazirligi ma'lumotlari.
6. Anderson, T. *E-learning and Digital Transformation*, 2021.